ØSTRE LANDSRET
DOM
afsagt den 27. maj 2025

Sag BS-XXXXX/XXXX-OLR
(9. afdeling)

Appellanten
(advokat Niels Lindeborg Johansen)

mod

Indstævnte
(advokat Klaus Kastrup-Larsen)

Københavns Byret har den 14. august 2023 afsagt dom i 1. instans (sag BS-XXXXX/XXXX-KBH).

Landsdommerne Gitte Rubæk Pedersen, Ane Røddik Christensen og Tina Susanne Nielsen (kst.) har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande
Appellanten har nedlagt påstand om, at Indstævnte skal betale 3.821.549 kr. med procesrente fra sagens anlæg.

Indstævnte har påstået dommen stadfæstet.

Under hovedforhandlingen er der gennemgået oplysninger fra kvartalsrapporter, der bl.a. indeholder dyrlægenotater og handlingsplaner for besætningen. Der fremgår bl.a. oplysninger om, at der har været udtaget blodprøver på nogle køer.

Forklaringer
Appellanten, vidne 1, vidne 2, vidne 3 samt skønsmændene 1 og 2 har afgivet supplerende forklaring. Endvidere har vidne 5 og vidne 6 afgivet forklaring.

Appellanten har forklaret blandt andet, at han er landbrugsuddannet. Han købte i 2017 gårde af en gårdejer, som var gået konkurs. Det var en stor udfordring at få driften op at køre igen. En partner blev medejer for 20 pct.

I forbindelse med tegning af forsikring hos Indstævnte talte de specifikt om forsikring for dyresygdomme, fordi dette ikke er almindeligt i [Land] Han havde et møde på gården med en konsulent fra Indstævnte.

I mødet den 13. november 2018 deltog han selv, vidne 5, vidne 2, vidne 3 og vidne 4. På mødet blev der i relation til tabsbegrænsning talt om, at det var en vanskelig sygdom at håndtere. Hans dyr befinder sig på tre forskellige adresser, hvilket gjorde håndteringen af sygdomsudbruddet ekstra vanskelig, da de flyttede køer mellem de forskellige ejendomme. Han fik at vide, at den bedste løsning ville være at slagte dyrene for at hindre spredning, hvilket var hårdt for ham at høre. Vidne 3 var ekspert i sygdommen og styrede mødet. Vidne 3's råd var at slagte alle dyr, som mistænktes for at være smittet, da man ellers aldrig ville komme af med sygdommen. Det ville være næsten umuligt at teste alle dyr, fordi sygdommen spredte sig så hurtigt.

På mødet fik han at vide, at han skulle skifte testlaboratorium. Han fik ikke udtrykkeligt at vide, at der skulle udtages blodprøver. De talte rigtigt meget om mælkeprøver på mødet, hvilket gav mening, da sygdommen gav infektion i yveret. Yveret på en smittet ko er opsvulmet og ser ud, som om koen lige har kælvet. En ko med symptomer i yveret er ikke nødvendigvis syg med feber, men smitten gør, at det er meget svært at få mælken ud. Han havde ikke nogen interesse i en sende en sådan ko til slagtning, hvis ikke den var smittet, da hans indtægt kommer fra mælkeproduktion.

Alle køer har en sensor i øret, som sender data direkte til hans computer. Han kan derved se deres aktivitet, og om de spiser rigtigt mv. Disse oplysninger indgik også i hans vurdering af, om der var mistanke om MB. Når han sendte en ko til slagtning, foretog han en samlet vurdering af koens tilstand. Han inddrog ikke dyrlægen i denne vurdering, fordi dyrlægen kun kom én gang om ugen, og det ville være rigtigt dyrt, hvis hun skulle ind over alle dyr.

Han har udsat 396 dyr på grund af MB, således som det fremgår af det fremlagte regneark med listen over køerne. Han husker i dag ikke alle detaljer. Datoen

angivet under "prøve udtaget" er nok rettelig den dato, hvor prøven er analyseret. Det er Eurofins, der har anført datoerne. Når han havde taget en prøve fra en ko, blev prøven placeret på en bakke i fryseren. Prøverne blev afleveret til laboratoriet i grupper, når bakken var fuld. Han kan ikke svare på, hvor længe der gik fra prøveudtagning til aflevering hos Eurofins. Af tabsbegrænsningshensyn afventede han ikke svar på mælkeprøverne, før han besluttede, om koen skulle aflives. I den mellemliggende periode blev køerne isoleret, hvis det var muligt. Der var ikke generelt plads hertil. Det kan godt være, at der var enkelte døde køer, som ikke optræder på listen.

Han mener, at de 396 udsatte dyr var smittede med MB, men det er ikke 100 pct. sikkert. Han blev nødt til at slagte på mistanke om smitte, idet han ellers aldrig ville komme af med sygdommen. De 396 dyr blev udvalgt på grund af symptomer i yveret eller "riskorn" i mælken. Han husker ikke nærmere om den generelle yversundhed i foråret 2019. Når det af oversigten over udsatte køer fremgår, at der blev udtaget prøvet af ca. 120 køer i april 2019, mens dyrlægen i sin kvartalsrapport anfører, at der generelt var god yversundhed, kan det skyldes, at prøveudtagning og analyse ikke har fundet sted samtidigt.

Køerne er anført på listen i regnearket på baggrund af mælkeprøver, uanset om de i kvartalsrapport af 9. maj 2019 er anført med andre dødsårsager end MB. Dette skyldes, at symptomer kan være udtryk for flere forskellige sygdomme.

På baggrund af data fra mælketanken kan han se, at sygdommen har været udryddet i hans besætning i de sidste to år. Udbruddet varede således i fem år. Han er meget opmærksom på sine køer, fordi der også er andre sygdomme, der kan ramme.

Udbruddet har betydet rigtigt meget for ham økonomisk. Han var tæt på at gå konkurs. Han havde aldrig tidligere oplevet udbrud af MB, og han begyndte at tvivle på sine egne managementevner. Han synes, at han har gjort de rigtige ting, og der er nu overskud igen. Han har nu besluttet at sælge sin jord fra. Han ejer stadig køerne. Han bor stadig i .. Han er i Danmark to en halv dag om ugen. Før udbruddet var han selv tre dage på gården, og medejeren vidne 5 var der to dage. Under udbruddet var enten han eller vidne 5 der hele tiden.

Vidne 1 har forklaret blandt andet, at hun fik kontakt til parten gennem dyrlægen vidne 2. MB er en vanskelig sygdom, så normalt ringer de ramte landmænd hyppigt for at spørge til sagen. Det var derfor helt usædvanligt, at de ikke hørte fra parten i denne sag. Der havde ikke været besøg hos kunden forud for mailen af 17. oktober 2018, og der var ikke indgået nogen aftale om, at dyrene kunne slagtes.

På mødet den 13. november 2018 talte de om, hvordan dyrene havde det, og hvad der skulle gøres, hvorefter de gik i staldene. Det var atypisk, at ingen af besætningsejerne gik med på besigtigelsen, da landmænd i en sådan situation almindeligvis er fuldstændigt paniske. Efter mødet var kontakten primært mellem vidne 2 og vidne 3 om smittebegrænsning. Hun blev holdt orienteret af vidne 3.

I januar 2019 fik hun en liste fra vidne 2 vedrørende køer, som dyrlægen havde været inde over. Hun var forinden blevet ringet op, og hun bad i den forbindelse om yderligere dokumentation. På listen var der mange dyr, som ikke opfyldte F's dokumentationskrav. Der var blevet slagtet mange dyr, inden de overhovedet kom ind i sagen. Hun bad om slagteriafregning for det tilfælde, at de skulle lave en skønsmæssig erstatningsopgørelse.

De ydede kulanceerstatning på baggrund af oplysninger om, "at der var ro på". Hun havde fået oplysning om, at der var 1 -3 smittede dyr hver 14 dag, og hun regnede herefter med, at udbruddet var klinget af. Den kulancemæssige erstatning blev udelukkende ydet, fordi der var en dyrlæge, der havde set de pågældende dyr. Hun forholdt sig til hver enkelt ko. Nedgang i ydelse eller yverbetændelse er ikke dækket af forsikringen, og forsikringen dækker heller ikke udsætning "for en sikkerheds skyld". I den kulancemæssige erstatning ligger ikke en anerkendelse af, at køer kunne slagtes på grund af mistanke. De ydede også erstatning for køer, der blev slagtet inden den 13. november 2018.

Hun bad om slagteriafregninger, fordi de fik at vide, at der var sket slagtning. Det var ikke udtryk for, at de anerkendte, at slagteegnede dyr var dækket af forsikringen. Forsikringen dækkede dyr, der var så syge, at de måtte aflives. Tabsbegrænsning blev tilgodeset ved den handleplan, der blev lagt. Efter hendes opfattelse er slagtning på mistanke om MB ikke udtryk for tabsbegrænsning, for dyrene kan komme sig igen.

Hun fik i maj eller juni en ny liste med 400 køer, hvilket kom helt bag på hende. Appellanten har på intet tidspunkt accepteret, at der ikke skulle foreligge blodprøver eller dyrelægeattest på dyrene. Det er helt standardmæssigt, at de kræver dette, og det sagde hun også på mødet den 13. november 2018. Forsikringen dækker alle udgifter i forbindelse med blodprøveudtagning og dyrelægeattester. Hun har aldrig i andre sager haft problemer med at få den efterspurgte dokumentation.

Dyrlæge vidne 2 har forklaret blandt andet, at hun blev dyrlæge for Appellanten i august 2018. Hun deltog i mødet den 13. november 2018. Det var hendes indtryk, at Indstævnte syntes, at Appellanten havde godt styr på situationen.
Indstævnte ønskede, at prøverne skulle analyseres på det uvildige laboratorium, Eurofins. Eurofins kan både analysere mælke- og blodprøver. På

mødet blev der ikke dissideret talt om, at det skulle være blodprøver frem for mælkeprøver. Hun mener ikke, at det på mødet blev sagt, at blodprøver var en betingelse for forsikringsdækning. Efter hendes opfattelse giver mælkeprøver god mening i den situation, der forelå. En blodprøve kan være negativ trods sygdomsfrembrud, fordi det kan tage op til tre uger at producere antistoffer.

Hun er ret sikker på, at de også talte om slagtning på mødet, fordi en af metoderne til nedbringelse af smittetryk er at bortskaffe smittede dyr. Slagtning er også nævnt i deres handlingsplan. Slagtning er en almindelig strategi at benytte sig af ved smitteudbrud. Akut syge dyr med feber kan ikke spises af mennesker. Hvis dyret har en lokal sygdom i yver eller led, kan man godt spise koen. Det giver derfor god mening at slagte ved mistanke om smitte. Appellanten overholdt nøje den handleplan, som blev lavet. Hun kender ikke begrebet "stands-till". Det blev ikke nævnt på mødet den 13. november 2018.

Køerne havde aktivitetsmålere placeret i ørene, og data derfra kunne vise blandt andet, om koen tyggede drøv. Hvis drøvtygningen faldt, kom koen på en observationsliste. Det var landmanden, der havde adgang til dataene. Hun havde ikke direkte adgang til oplysningerne.

Hun kom hver uge på gården som dyrlæge, eller også kom hendes afløser. Inden sygdomsudbruddet bar besætningen præg af, at den tidligere ejer var gået konkurs. Pasningsniveauet var lavt, og de fysiske rammer bar også præg af, at der ikke var brugt penge på dem. Hendes opfattelse af management var, at rigtigt mange mennesker knoklede hver dag for at tage sig af dyrene, og der var nok at gøre. Når hun påpegede noget, blev der taget hånd om det. Der var generelt ledelse på stedet.

Det var ikke hende, der udpegede det enkelte dyr til slagtning, for det er landmanden, der kender dyrene. Hun kan være med til at lægge en strategi for udvælgelse af dyr til slagtning. Hun havde tillid til, at der kun blev slagtet i nødvendigt omfang. Vidne 1 bad hende ikke om at kontakte forsikringen, når et dyr blev sendt til slagtning.

I nogle tilfælde isolerede man en ko ved mistanke om MB, hvor koen kom sig efter nogen tid og kom tilbage til besætningen. Hun så eksempler på dette. Der var gode faciliteter til isolation. Dyr dør ikke nødvendigvis af MB.

Hun tog hverken blodprøver eller andre prøver for MB efter januar 2019. Det er muligt, at hun i foråret 2019 konstaterede nogle køer med sygdomme, som kan have været forårsaget af MB.

Vidne 4 har forklaret blandt andet, at han er uddannet landmand. Han har i en årrække arbejdet for Indstævnte, og siden 2021 har han drevet egen

virksomhed med skadesopgørelser inden for landbruget. Han havde været involveret i omkring 15 sager om MB forinden denne sag.

Han deltog i mødet den 13. november 2018. Det er almindeligt at holde et sådant opstartsmøde med henblik på at afklare, hvordan skaden dækkes, og hvilke dokumentationskrav der stilles, herunder blodprøver og dyrelægeattester. Det var vidne 1, der arrangerede mødet, men han var med på sidelinjen.

Han husker, at de i forbindelse med mødet var rundt for at se besætningen. Det var vidne 2, der viste rundt. Han undrede sig over, at ejerne ikke var med. Ejerne viste ingen synderlig interesse for situationen. Det var ikke en velpasset besætning. Det var tydeligt, at der manglede management og tilstrækkelig staldhygiejne. Han påpegede de kritisable forhold over for vidne 2. Han tog ingen billeder.

Der blev talt om, at dyrene skulle have kliniske tegn og taget blodprøver, og at der skulle foreligge en attest på det enkelte dyr, der dokumenterede, at dyret var sygt. Besætningsejerne udtrykte ikke tvivl om forståelsen af de krav, der blev stillet. Han husker ikke, om de talte om mælkeprøver på mødet. En undersøgelse viser, at 46-47 pct. af alle køer har antistoffer mod MB, men det betyder ikke, at de har sygdommen, så derfor var det nødvendigt, at der skulle foreligge kliniske tegn. Han lavede ikke et referat fra mødet. Han husker ikke, om han tog notater under mødet. Han husker ikke i dag, om han har set vidne 2's referat fra mødet.

Efter mødet var det hans opgave at lave driftstabsopgørelsen og bistå vidne 1 i fornødent omfang. Han har talt med hende om, hvad der skete på mødet. Vidne 1 viste ham på et tidspunkt listen over køer i regnearket. Listen kom rigtigt meget bag på ham, fordi vidne 2 havde en klar aftale med vidne 3 om, at de skulle være i tæt dialog. De havde ikke set en attest på de dyr, der fremgik af listen. Hvis man er i tvivl om, hvorvidt et dyr må slagtes, skal dyrlægen attestere, at dyret er både transport- og slagteegnet.

Vidne 5 har forklaret, at han har boet i Danmark siden 1993. Han er uddannet agronom. Han har haft bedrift i Danmark siden 1994. Han kom i kontakt med Appellanten, og de købte tre ejendomme sammen. Han og part var sammen om at passe besætningen. I begyndelsen kom han på gården næsten hver dag. Efter sygdomsudbruddet var han der også ofte. Han har tidligere oplevet udbrud af MB på en af sine andre ejendomme, hvorved han mistede omkring 400 køer. Han kunne genkende tegnene hos køerne.

Han havde rådet Appellanten til at tegne en driftstabsforsikring og en kvægforsikring. Appellanten ville gerne hjælpe forsikringsselskabet med at begrænse tabet ved at realisere en slagteværdi. For Appellanten var det underordnet, om et dyr blev slagtet eller aflivet. På mødet den 13. november 2018 talte de om tabsbegrænsning. Det blev sagt, at koen straks ved mistanke skulle isoleres og hurtigt deref-ter slagtes eller aflives. Han husker ikke, hvem der sagde dette. De talte om, at så snart dyret får feber, kan det ikke slagtes, så det gjaldt om at være hurtig. Man kan tydeligt se på en ko, at den er smittet. Koens tilstand forværres hurtigt. Han var ikke i tvivl, når en ko skulle slagtes. Når han så tegn på MB hos en ko, kunne han ikke vente på en dyrlæge. Hvis ikke man straks sender en smittet ko til slagtning, er man nødt til straks at give den penicillin, men så kan dyret ikke sendes til slagtning. Køerne har en sensor i øret, der blandt andet måler dyrets temperatur og aktivitet. Hvis der er afgivelser, får landmanden en melding.

Der var ingen uenighed eller dårlig stemning på mødet. Han husker ikke, om der blev talt om blodprøver. Der blev talt om mælkeprøver, og det blev i den forbindelse sagt, at prøverne skulle analyseres på et uafhængigt laboratorium.

De havde nogenlunde styr på hygiejnen. Den var ikke god, da de overtog besætningen, men de investerede fra begyndelsen meget, herunder i staldinventar og maskiner. Standarden var fin, da udbruddet ramte. I starten købte de ikke erstatningsdyr, når de havde slagtet, da de ikke ville risikere smitte af de nye dyr. Han husker ikke, hvornår Appellanten købte erstatningsdyr.

Vidne 3 har forklaret, at vidne 1 fortalte ham, at hun havde gjort talrige forgæves forsøg på at kontakte besætningsejeren. Hun ville arrangere et opstartsmøde, som typisk holdes i sådanne sager. Han fik forinden mødet tilsendt nogle testresultater fra bedriftsdyrlægen. Han var ikke bekendt med forsikringspolicen.

Han fandt det bemærkelsesværdigt, at besætningsejerne ikke gik med rundt på besigtigelsen, fordi et sygdomsudbrud er så indgribende for bedriften. Han har aldrig tidligere oplevet en sådan mangel på interesse fra ejerens side.

På mødet blev det gentagne gange sagt, at der skulle tages blodprøver og evt. PCR-mælkeprøver. En PCR-test kan påvise DNA fra en sygdom. Hvis der er konstateret yverbetændelse, er en PCR-mælkeprøve bedre end en blodprøve. Der var på mødet snak om, hvilket laboratorium der skulle benyttes. Det blev sagt, at uanset om dyret skulle til slagtning eller aflives, skulle der være den fornødne dokumentation. Kravet om blod- og mælkeprøver blev også efterfølgende fastholdt. Det blev drøftet på mødet, at det mest effektive var at fjerne inficerede dyr.

Han husker samtalen med vidne 2, som han refererer i mail af 5. december 2018 til vidne 1. Han havde fået at vide af vidne 2, at det gik fremad, hvilket hun bekræftede i slutningen af januar eller midten af februar 2019. Han var slet ikke forberedt på listen med 396 yderligere dyr. Han talte ikke med vidne 2 om listen, men han fik tilsendt nogle journaler, som viste, hvad der var sket i foråret 2019. Det fremgik heraf, at der var mange udfordringer, men der stod intet om MB. Det er mærkeligt, når så mange dyr skulle udsættes.

Han blev på et tidspunkt ringet op af vidne 1, som spurgte, om en ko kunne dø flere gange. Baggrunden for opkaldet var listen med de mange dyr, som Appellanten ønskede erstatning for. Han kunne ikke hjælpe, da han ikke havde haft kontakt med vidne 2 siden februar 2019.

Skønsmand 1 har supplerende forklaret blandt andet, at alment påvirkede dyr ikke må sendes til slagtning. En ko kan have en lokal betændelse i yveret, som ikke påvirker koens generelle tilstand, og en sådan ko må gerne slagtes. Slagteriets dyrlæge vil afvise en ko, der ikke er egnet til transport eller slagtning. En ko i behandling med antibiotika må heller ikke sendes til slagtning. Data fra koens øresensor kan indgå i vurderingen af koens tilstand. Et uhelbredeligt sygt dyr kan ikke slagtes.

Hvis en ko har forandringer i mælken som følge af MB, kommer den ikke tilbage til samme ydelsesniveau, fordi sygdommen giver vævsskader i yveret. Det er sjældent, at en ko med vævsskader i yveret vil komme sig. Yverbetændelse er en almindelig følgesygdom af MB, men MB kan også ytre sig som lemmelidelser eller lungebetændelse. Det vil variere fra besætning til besætning, hvilken følgesygdom der er mest fremtrædende. Hos Appellanten var der klart flest yverbetændelser.

Man kan ikke sige, hvilken test der generelt er den mest valide ved yverbetændelse, da det afhænger af situationen. Hvis man står med et akut sygt dyr, vil en PCR-test af mælken være bedst, da denne viser mycoplasma-bakterier i mælken. Hvis dyret har været sygt i 14 dage eller længere, kan den mere følsomme Eliza-test også anvendes som enten blod- eller mælkeprøve. Hvis et dyr har været smittet og er kommet sig igen, vil en blodprøve stadig give udslag for antistoffer.

Der findes køer med MB, som ikke udvikler yverbetændelse. Forskningen kan ikke sige, hvorfor nogle køer reagerer på én måde, mens andre er upåvirkede. Hvis man vil være sikker på, at et dyr smittet med MB og så sygt, at det ikke kan komme sig, skal en dyrlæge foretage en klinisk undersøgelse af dyret, herunder af yveret, hvor det vurderes, hvor omfattende vævsskaderne er, samt udtage en mælkeprøve. Dyret bør altid isoleres ved mistanke om smitte. I den-

ne er sag er der ikke dokumentation i form af dyrlægeattest for nogen af dyrene.

Hun har til brug for sin erklæring slået hvert enkelt dyr op og undersøgt data om blandt andet laktering, sygdomshistorik og mælkeydelser. Hun har desuden søgt efter dyrene i dyrlægens journaler og ledt efter øvrige tilgængelige data, herunder testresultater, på hvert enkelt dyr.

Hendes erklæring hviler på en helhedsvurdering af oplysningerne om den enkelte ko, men hun kan ikke sige med sikkerhed, om en ko har haft MB eller ej, bortset fra en enkelt ko, hvor der er dokumentation i form af et journalnotat fra en dyrlæge. Nogle af køerne er hun mere end 75 pct. sikker på har haft MB. Hun har ikke tillagt dyrlægens vurdering af smittesituationen generelt vægt ved sin vurdering, fordi hun har kigget på den enkelte ko. Dyrlægens vurderinger er dog indgået i hendes vurdering af management.

Dokumentationen i denne sag er ikke sædvanlig. Der er taget mange mælkeprøver i forhold til andre sager, men der er ingen dyrlægeattester. Der er også færre blodprøver. Der er ikke undertestet, for hvis der er taget en positiv mælkeprøve, er der ikke grund til at tage en blodprøve. En PCR-mælkeprøve med visse værdier viser klart, om det er MB eller blot almindelig yverbetændelse.

Datoerne anført i regnearket med listen over køer har undret hende, fordi datoerne for prøveudtagning nogle gange ligger efter udsætning af dyret, så de kan ikke i alle tilfælde være rigtige. Prøverne er udtaget af Appellanten selv. Hun ved ikke, hvordan de er taget eller hvordan prøverne er registreret. Der havde ikke været noget til hinder for at indsende prøverne løbende. Det gør man ofte. Hun spurgte laboratoriet, om det betyder noget, at en prøve har været nedfrosset, men det mente de ikke, det gjorde. Testresultaterne er usædvanligt høje, men ifølge laboratoriet havde de set det før, så det skyldes næppe håndteringen af prøver.

Når et dyr almindeligvis udsættes, involveres dyrlægen ikke. Hvis et dyr skal sendes til slagtning, er tilkald af dyrlæge kun relevant, hvis man er i tvivl om, hvorvidt dyret er transportegnet. Ellers har dyrlægens involvering kun betydning for dokumentationen.

Tilstedeværelse er ikke tilstrækkeligt til at sikre godt management, da man også skal handle relevant. De oplysninger, som hun havde til brug for erklæringen, viste, at der manglede personale. Hvis der havde været bedre management, og man havde reageret med det samme, kunne skadens omfang være halveret.

46 pct. af alle malkekvægsbesætninger i Danmark har antistoffer for MB. Hun kan ikke sige, hvordan tallet var i 2018, for testene var mindre følsomme den-

gang. Tallet viser, at der er mange køer, der er blevet eksponeret for smitte uden at være blevet syge af det.

Skønsmand 2 har forklaret blandt andet, at forskellen på scenarie 1 og 2 har sammenhæng med den tidsmæssige udstrækning i opgørelsen. Det er logisk, at der er ekstra udsætninger i en periode efter et udbrud. Opdelingen i scenarier har relation til den juridiske vurdering af årsagssammenhæng. Scenarie 3 omfatter også manglende dækningsbidrag i foråret 2020. Dette kan skyldes manglende indkøb af nye dyr i en periode, hvilket også giver mening efter et sådant forløb. Efter hans opfattelse er scenarie 3 et fornuftigt forløb efter et sygdomsudbrud.

Det højeste tab pr. døde ko er ca. 13.000 kr. inkl. driftstab og følgeomkostninger. Hvis en ko er slagtet på mistanke, skal der fratrækkes slagteværdien på ca. 5.000 kr. Han har ikke opgjort tabet pr. ko, fordi hele produktionsapparatet bliver ændret. Der er flere sandsynligt syge dyr i skønsmand 1's opgørelse end i hans, fordi han har fratrukket en mængde, der naturligt ville være blevet udsat under normale omstændigheder. Han syntes, at det var mere naturligt at se på de samlede tal for besætningen frem for at se på den medicinske kausalitet for den enkelte ko. Han har således vurderet, hvor mange ekstra syge køer der har været i perioden.

Anbringender
Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten og procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat
Sagen angår, om Appellanten har krav på yderligere erstatning i henhold til den landsbrugsforsikring, som selskabet har tegnet hos Indstævnte, for køer, som blev udsat i forbindelse med et udbrud af mycoplasma bovis (MB).

Forsikringen omfatter blandt andet dyreulykke, som efter policen er udvidet til at dække tab af syge dyr, der kræves aflivet i henhold til dyreværnsloven, fordi de ikke kan helbredes, og det vil medføre unødig lidelse at lade dem leve. Det fremgår videre af policen, at udvidelsen kun omfatter diagnosticerede sygdomme, og at forsikringen ikke dækker tab ved aflivning som følge af almindeligt forekommende produktionssygdomme. Der er enighed om, at MB ikke er en almindeligt forekommende produktionssygdom.

Efter policen er det en betingelse for dækning, at sygdommen for hvert dyr er dokumenteret ved udtagelse af blodprøve. Af forsikringsbetingelsernes afsnit 360, pkt. 4, fremgår, at det er en betingelse for erstatning på grund af aflivning, at denne er påkrævet i henhold til lov om værn af dyr, og at Indstævnte

i tvivlstilfælde kan kræve, at årsagen til død dokumenteres i form af dyrlæge- eller obduktionserklæring.

Af den mail, som vidne 1 sendte til Appellanten den 17. oktober 2018 i forbindelse med modtagelsen af skadesanmeldelsen, fremgår blandt andet, at der ydes dækning for dyr, som dør eller aflives som uhelbredeligt syge, jf. dyreværnsloven, og at der bl.a. skal foreligge dyrlægeattest. Det fremgår videre, at Indstævnte honorerer rimelige og nødvendige omkostninger til dyrlægebehandling, dyrlægeattester, analyser, blod- og mælkeprøver samt udgift til DAKA.

Landsretten finder, at det i den foreliggende situation med smitteudbruddet af MB i besætningen var berettiget, at Indstævnte stillede krav om dokumentation i form af dyrlægeattest i tillæg til kravet om prøver.

Efter bevisførelsen, herunder de afgivne forklaringer, finder landsretten det ikke godtgjort, at Indstævnte på mødet den 13. november 2018 opgav de stillede krav om dokumentation vedrørende sygdom hos hvert enkelt dyr.

Landsretten finder videre, at heller ikke de foreliggende oplysninger om Indstævnte efterfølgende ageren, foreløbige erstatningsudbetaling eller afgørelse om erstatning af 2. september 2019 viser eller kan have givet Appellanten føje til at antage, at Indstævnte havde opgivet kravet om dokumentation vedrørende hver enkelt ko, herunder dyrlægeattest eller i det mindste dokumentation for tilsyn af dyrlæge.

Ved Indstævntes's afgørelse af 2. september 2029 anerkendte forsikringsselskabet erstatningspligten for 78 køer, der indgik i den liste, som dyrlæge vidne 2 sendte den 28. januar 2019, mens erstatning for yderligere køer blev afvist under henvisning til, at disse dyr var slagtet uden forudgå-ende aftale med Indstævnte, og at de ikke havde været tilset af dyrlæge, ligesom der ikke forelå blodprøver.

Landsretten finder efter en samlet vurdering af de til Indstævnte givne oplysninger, at Indstævnte den 2. september 2019 var berettiget til at afvise udbetaling af yderligere erstatning.

Efter navnlig besvarelse af spørgsmål IC i skønserklæringen og afhjemlingen af skønsmændene lægger landsretten til grund, at der har været ringe dokumentation for behovet for udsætning af dyr som følge af MB, og at der således kun for 1-5 dyr er overbevisende dokumentation i oplysningerne i Kvægdatabasen og sagens bilag for smitte med MB, der har krævet udsætning eller aflivning af dyrene. Efter skønserklæringerne lægges det videre til grund, at sygdomsud-

bruddet blev forværret på grund af dårlig management, herunder mangel på personale, mangel på tilstedeværelse af besætningsansvarlig samt mangler ved staldforhold.

Efter indholdet af skønserklæringerne og når henset til sagens øvrige oplysninger finder landsretten ikke grundlag for at fastslå, at Appellanten har dokumenteret et krav på yderligere erstatning.

Appellantens synspunkt om iagttagelsen af tabsbegrænsningspligten, som fremgår af forsikringsbetingelserne, kan ikke føre til et andet resultat. Landsretten har herved lagt vægt på navnlig, at det ikke på baggrund af sagens oplysninger er muligt at fastslå, om eller i hvilken grad udsætning af dyrene rent faktisk begrænsede det tab, som Indstævnte ville skulle dække. Hertil kommer, at synspunktet i realiteten ville føre til en betydelig udvidelse af den mellem parterne aftalte forsikringsdækning, og at Appellanten ikke sikrede sig, at Indstævnte var indforstået med udsætning af 396 dyr som led i tabsbegrænsning.

Landsretten stadfæster herefter byrettens dom.

Efter sagens udfald skal Appellanten i sagsomkostninger for begge retter betale 703.176 kr. til Indstævnte. At de fastsatte sagsomkostninger angår både byret og landsret skyldes, at Indstævnte har og i byretten havde oplyst, at selskabet ikke, sådan som byretten har anført i dommen, er momsregistreret. De 500.000 kr. er til dækning af udgifter til advokatbistand inkl. moms, og 203.176 kr. er til dækning af udgifter til syn og skøn samt vidneførsel for byretten. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til dækning af advokatudgifter taget hensyn til sagens omfang og forløb. Appellanten skal endeligt afholde de udgifter til vidneførsel og syn og skøn, som selskabet foreløbigt har betalt.

THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for begge retter skal Appellanten inden 14 dage betale 703.176 kr. til Indstævnte. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.

Publiceret til portalen d. 27-05-2025 kl. 10:02
Modtagere: Advokat (H) Niels Lindeborg Johansen, Advokat (H)
Klaus Kastrup-Larsen, Indstævnte, Appellant